MAATALOUS

Maito on mielestäni ylellisyystuote, joka saisi maksaa nykyistä enemmän. Maidontuotantoon sitoutuminen on iso asia. **LAMPURI KATJA SIKKA, RYMÄTTYLÄ**

Lampaat houkutellaan lypsylle kauran ja härkäpapujen seoksella. Tilalla on ahvenanmaanlampaiden lisäksi muutama itäfriisiläinen maitolammas. Lampailla käytetään niille suunniteltuja lypsimiä. Utare tyhjenee nopeasti, ja mittalypsyt tehdään käsin.

Lypsystä tuli rymättyläläisen lammastilan uusi tukijalka

Manner-Suomen ainoille lampaanmaidon tuottajille tärkeintä on monimuotoisuus niin eläimissä kuin tuotannossakin.

JAANA KANKAANPÄÄ

Katja Sikka on tyytyväinen ahvenanmaanlampaidensa ensimmäiseen lypsykauteen. Maitomäärät ovat pieniä mutta rasva- ja valkuaispitoisuudet korkeat. Maito myös juustoutuu hyvin.

NAANTALI (MT)
Pääosa lammastiloista tuottaa lihan lisäksi villaa, taljoja ja maisemanhoitoa. Edellisten lisäksi paimennuskoulutusta ja tutkimuseläimiä tarjoava Sikka Talu -lammastila Naantalin Rymättylässä tarttui viime keväänä myös lypsykoneeseen.

Kesällä lampolan tuoreella lypsyasemalla on käynyt vilske.

Lampaat ovat opetelleet lypsettävinä olemista ja **Katja Sikka** niiden lypsyä. Hän on tutustunut uuhien maitomääriin, pitoisuuksiin ja yksilöihin.

Lypsettävät ovat ahvenanmaanlampaita, alkuperäisrotua jonka säilyttäminen on Sikalle sydämen asia. Rodun maidontuotannosta ei tiettävästi ole aiempia kokemuksia.

”Haluan monipuolistaa ahvenanmaanlampaan käyttöä. Ideologiaani kuuluu rodun säilyttäminen ja se, että tulo muodostuu monesta pienestä virrasta.”

Maitorotuiset oppimista varten

Maidon litrahinta on laskettu niin, että pioneerityö kannattaa. Liha on edelleen tilan päätuote, mutta toiveissa on, että maito nousee sen rinnalle tasavertaiseksi tulon lähteeksi.

Suurin motivaatio lypsämiseen tulee kuitenkin tilan vaalimasta rodusta.

Kesällä Sikka Talu hankki katraaseen muutaman itäfriisiläisen maitolampaan Ahvenanmaalta. Niitä on tarkoitus risteyttää ahvenanmaanlampaiden kanssa, mutta tuotannon pääpaino säilyy ehdottomasti alkuperäisrodussa.

”Haluan maitorodun kautta oppia lisää ahvenanmaanlampaan lypsyominaisuuksista.”

Itäfriisiläinen maitolammas lypsää päivässä noin pari litraa, ahvenanmaanlammas huomattavasti vähemmän.

Maidon pitoisuudet ovat kummallakin rodulla samaa luokkaa.

Pehmeän maun ja samettisen suutuntuman salaisuus lienee rasvaprosentissa, joka on noin seitsemän.

Valkuaista lampaanmaidossa on runsaat kuusi grammaa sadasta. Maidossa ei ole vuohenmaidolle tyypillistä jälkimakua.

Tavoite puoli litraa päivässä

Sikka Talun runsaasta 150 uuhesta noin sata on käynyt kesän aikana lypsypöydällä. Pikku hiljaa niistä on tarkoitus valikoida noin 50 uuhen joukko, joka heruu parhaiten.

Lampaita lypsetään kerran päivässä, kesäkauden ajan. Lypsykausi päättyi viime viikolla, jolloin eläimet heruivat enää muutaman desilitran.

Tavoitteena on puolen litran päivittäinen keskituotos uuhta kohden. Vielä se ei aivan täyty.

Maitoa kertyi kuitenkin runsas tuhat litraa, eli kahdeksan juustoerän verran.

Maidon jalostaa juustoksi Laitilassa sijaitseva Saloniemen juustola, joka hoitaa myös markkinoinnin ja jakelun.

Viidestä litrasta tulee kilo juustoa, joten ensimmäisen kesän satona syntyy yli 200 kiloa varsinaissuomalaista lammasgoudaa.

Kypsytysaika on 3–4 kuukautta, joten juustot ehtivät sopivasti joulumarkkinoille.

Elämäntyötä yhteistyöllä

Alkusysäys lampaiden lypsämiselle tuli Saloniemen juustolasta.

Kyytön- ja kutunmaitotuotteista tunnettu maatila halusi valikoimaansa kotimaisen lammasjuuston.

”Kuiva-ainetta on puolet enemmän kuin lehmän tai vuohen maidossa, siksi myös juustoa syntyy samasta maitomäärästä tuplasti”, juuston valmistava **Riitta Saloniemi** kehuu.

”Pieni tuotos ei haittaa, kun tavara on noin tuhtia.”

Tärkeää Saloniemelle oli, että maito lypsetään alkuperäisrodusta ja se on luomua.

”Meillä on Saloniemen kanssa hyvin samanlaiset arvot, mikä on todella tärkeää. Yksinäisessä maataloustyössä on hienoa voida kehittää jotakin yhdessä”, Sikka sanoo.

Yhteistuumin muotoutui myös juuston nimi, Elämäntyö.

”Lampaat ovat sitä minulle ja juusto Saloniemen Riitalle”, Sikka kertoo.

Hatunnosto maidontuottajille

Ensimmäinen lypsykesä oli lampurille raskas mutta antoisa.

”Tarvitsen aina jotain uutta kehitettävää. Nyt tuntuu, että tähän kannattaa panostaa, katsoa ainakin muutama vuosi”, Katja Sikka sanoo.

Hän nostaa hattua tiloille, joiden päätuotantosuunta on maito.

”Maito on mielestäni ylellisyystuote, joka saisi maksaa nykyistä enemmän. Maidontuotantoon sitoutuminen on iso asia.”

TERHI TORIKKA

Sorkat kuntoon laidunkauden päättyessä

Sorkkahoitajille uusi tallennusohjelma

Eläintautien torjuntayhdistys ETT muistuttaa nautojen sorkkien kunnon tarkistamisesta laidunkauden loppuessa.

Viime vuosina monilla tiloilla on esiintynyt tarttuvia sorkkavälin ajotulehduksia, jotka ovat aiheuttaneet varsinkin laajentaneille tiloille isoja taloudellisia tappioita.

Eniten niitä on havaittu Pohjanmaalla ja Itä-Savossa.

ETT:n verkkosivuilta (*ett.fi*) löytyy neuvoja taudeilta suojautumiseksi sekä ohjeita, miten toimitaan, kun oireet yllättävät.

Uusi ohjelma pitää tiedot ajan tasalla

Sorkkahoitajille on kehitetty uusi Sorkkamobiili-tallennusohjelma, joka helpottaa karjan sorkkaterveystilanteen seuraamista.

Sorkkahoitajat käyttävät ohjelmaa kosketusnäytöllisellä tietokoneella, joka kestää navettaoloja.

Ohjelmaa ja laitetta käyttää tällä hetkellä kahdeksan sorkkahoitajan pilottiryhmä. Muiden sorkkahoitajien käyttöön ohjelma tulee vielä kuluvan vuoden aikana.

Ohjelma helpottaa sorkkahoitajan kirjaamistyötä. Karjanomistajan ei tarvitse enää huolehtia sorkkahoitotietojen tallennuksesta.

Karjanomistaja voi tarkastella sorkkaterveysraporttia Pro Agrian verkkopalveluissa. Lisäksi hän saa automaattisesti sähköpostiinsa eläinkohtaisen sorkkahoitolistan viimeistään viikon kuluessa siitä, kun sorkkahoitaja on siirtänyt sorkkahoitotiedot tietokantaan Sorkkamobiilin kautta.

Sorkkamobiili on Faban projekti. Suomessa sitä on tehty yhteistyössä Maatalouden laskentakeskuksen ja Suomen sorkkahoitajien yhdistyksen kanssa.

Hanke selvittää sorkkasairaustilannetta

Pohjanmaalla on alkamassa tutkimushanke, johon tilat voivat ilmoittautua mukaan, kun tarttuva sorkkasairaus on iskenyt karjaan.

Tutkimukseen halutaan mukaan korkeintaan viisi vuotta sitten rakennettuja tai laajennettuja pihattoja, joissa on äskettäin puhjennut sorkkien ajotulehdus.

Eläinlääkärit ottavat tilan karjasta veri- ja sorkkanäytteitä. Tila saa tiedoksi näytetulokset ja tarvittaessa tilan oma hoitava eläinlääkäri saa konsultaatioapua tapauksen hoitoon.

Hanke tarjoaa lisäksi osalle tiloista mahdollisuuden osallistua hoitokokeeseen, jossa näytteenoton lisäksi tehdään karjan sorkkaterveydenhuoltosuunnitelma, suunnitelma taudin hävittämiseksi tilalta ja uusille sairastuneille hoitokoe.

Hoitokokeeseen tulevat tilat valitaan lähinnä Pohjanmaan alueelta.

Asiasta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä **Minna Kujalaan**, p. 050 4040 297.

SATU LEHTONEN

Raakamaito aiheutti Turun ehec-tartunnat

Raakamaito on varmistunut Turun kesäkuisten ehec-bakteeritartuntojen syyksi, kaupungin terveysvalvonta tiedottaa.

Viisi 1–7-vuotiasta lasta joutui bakteerin vuoksi tehohoitoon. Lisäksi kymmenkunta tilalla käynyttä ilmoitti ripulista.

Raakamaito oli peräisin lehmistä, joita pidettiin Turun omistamalla museoalueella Kuralan Kylämäessä. Lehmät ovat yksityishenkilön. Kaupunki on irtisanonut sopimuksen lehmien pidosta alueella.

STT

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Ruumiit poltetaan rypsiöljyllä

Ruotsalainen krematorio on päättänyt lämmittää uunit rypsiöljyllä tavallisen öljyn sijaan, kertoo ATL.

Voimme tarjota ympäristöystävällisen vaihtoehdon perinteiselle tuhkaamiselle, kertoo hautausmaista vastaava päällikkö **Tobias Munkholm**.

Krematorio sijaitsee Smoolannissa Värnamossa.

Aikaiset lajikkeet kiinnostavat

Boreal Kasvinjalostus Oy uskoo siemenkaupan olevan alkavalla kaudella vilkasta.

Kuluvan kasvukauden oloihin peilaten on odotettavissa, että ensi kevään kylvöillä aikaiset lajikkeet kiinnostavat.

Siemenkaupan odotetaan käynnistyvän vilkkaasti, koska vilja on nyt kallista. Viime kaudella kauppa kävi hyvin.